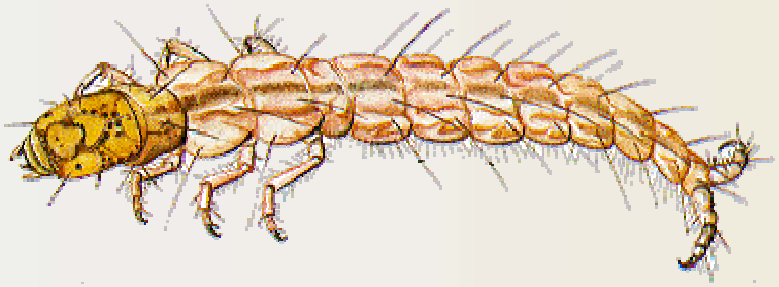

Chruściki (*Insecta: Trichoptera*) jako obiekt badawczy

Stanisław Czachorowski

Chruściki jako owady

- Niewielka grupa owadów pośród wielu milionów gatunków (różnorodność biologiczna)
- Mało specjalistów: 5-8 w Polsce, ok. 300 na całym świecie
- Konieczna współpraca europejska
- Nie tylko uniwersytety współtworzą naukę

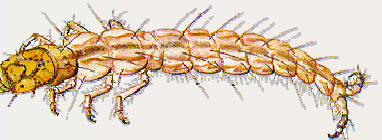

Stopień poznania

- 46 współcześnie żyjących rodzin
- 7 wymarłych rodzin
- 610 rodzajów współcześnie żyjących
- 78 wymarłych rodzajów
- Liczba gatunków: 12,627
- Liczba gatunków kopalnych: 488
- Szacowana liczba gatunków ok. 40 tys.

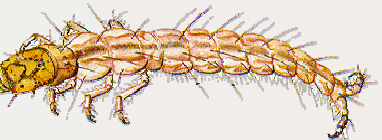

Chruścikopedia

- Podręczniki (brak w j. polskim)
- Klucze do oznaczania
- Publikacje naukowe (3 monografie)
- Prace popularnonaukowe (+wędkarze)
- Chruścikowa encyklopedia ?
- Wikipedia 115 haseł pod koniec 2006 r.
- Letnia szkoła (warsztaty terenowe i wikipediowanie z chruścikami) – czerwiec 2007

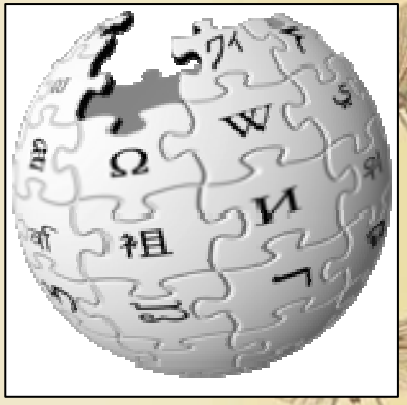

Logo **Wikipedii**

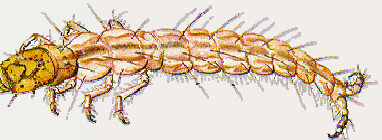

Trichopteron

- Od 2001 roku, newsletter
- Coraz szerszy krąg odbiorców (co najmniej 2 tys. czytelników)
- Abstrakty angielskie i rosyjskie
- Od 2007 prace recenzowane
- Nauka z popularyzacją i poczuciem humoru
- Źródło informacji i start dla młodych

ISSN 1733-5558

Trichopteron
Biuletyn Sekcji Trichopterologicznej
Trichopteron 23

Rok 6, numer 23
Grudzień 2006

Chruściki na konferencjach i warsztatach w roku 2006

Edyta Buczyńska

W tym numerze:

Chruściki na konferencjach 2006 1-2
Chruściki okolic Hardwigsdorfu (Niemcy) 8-9
Jaki Trichopteron - dyskusja c.d. 10-11
Larva Limnephilus flavospinosus 11-16
Na konferencji źródliskowej 6
Na zjeździe absolwentów 5
Zbiorniki antropogeniczne (Olsztyn) 15
Wiele nowych zdjęć

Abstract:
The author describes the international events in Poland where the chrysomelids were presented in different ways and aspects.

Już w maju, w malowniczo położonej miejscowości Ochotnica Górna w Gorcach (Fot.1), odbyły się XIII Ogólnopolskie Warsztaty Bentologiczne Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego. Była to jedna z największych spotkała się największa liczba trichopterologów naszego kraju: prof. Bronisław Szczęsny, dr Janusz Majocki, mgr Mariusz Tszydel, mgr Witold Szczepański i autorka tegoż artykułu. Tematem przewodnim warsztatów było „Zastosowanie hydrobiologii w badaniach biologicznych wód płynących", jest to [illegible]nie temat bardzo [illegible] gdyż w [illegible] oczaty [illegible] być z [illegible] wykorzystywane przez zawodowych hydrobiologów jak również pracowników instytucji zajmujących się w różnym stopniu ochroną środowiska czy hydrobiologią.

Na warsztatach zaprezentowano 4 postery dotyczące chruścików: dr Paweł Buczyński i ja przedstawiliśmy „Wyniki wstępnych badań wańka, chrząszczy wodnych i chruścików doliny Bagu między Włodawą a Kodniem"; dr Janusz Majocki przedstawił poster pt. „Wpływ uregulowania koryta rzeki Widawki oraz hydraulicznego stresu na skład jakościowy i ilościowy fauny chruścików (Trichoptera) oraz na zachowanie larw *Anabolia furcata* (Brauer)", mgr Witold Szczepański i prof. Stanisław Czachorowski zaprezentowali „Trichopterofaunę w krajobrazie rolniczym o różnym stopniu denaturalizacji – wstępne badania" zaś mgr Mariusz Tszydel i mgr Eliza Szczerkowska przedstawili plakat pt. „Dieta filtrujących chruścików Hydropsychidae [illegible] zmian spowodowanych renaturalizacją rzeki Drze[illegible]". Chruściki jako rząd czy też pojedyncze rodzaje [illegible]tanki pojawiły się w wielu innych posterach o różnorodnej tematyce.

Fot. 1. Ochotnica Górna – widok z miejsca obrad (fot. W. Szczepański).

Perspektywy badawcze

- Bioróżnorodność Polski
- Lista gatunków, rozmieszczenie regionalne (inwentaryzacja)
- Obszary chronione
- Ocena zagrożenia (czerwone listy)
- Ochrona (metody, *Crunoecia irrorata*)

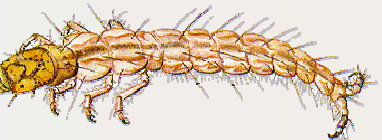

Perspektywy badawcze

- Bioróżnorodność Europy
- Białoruś, Ukraina, Mołdawia, Rosja
- Ochrona różnorodności biologicznej Trichoptera w Europie

Niemcy (Meklemburgia) 2004

wschodnia Białoruś (1995)

Perspektywy badawcze

- Siedliskowe rozmieszczenie larw w źródłach, rzekach, jeziorach, zbiornikach antropogenicznych
- Biomonitoring stanu ekologicznego
- Bioindykacja krajobrazu

Rz. Łyna

Monitoring

- Chruściki jako element państwowego monitoringu wód
- Nowe propozycje: wskaźnik naturalności
- Monitoring stanu (“zdrowia”) ekosystemu
- Zmiany w krajobrazie antropogenicznym
- Urbicenozy

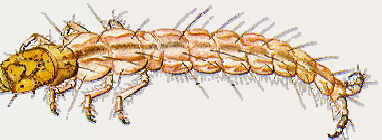

Perspektywy badawcze

- Chruściki jako obiekt biologiczny
- Opisy nowych gatunków
- Bionomia i ekologia larw
- Cytologia i genetyka
- Badania molekularne, procesy ekologiczne

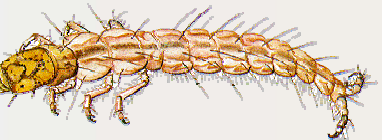

Olsztyńska szkoła trichopterologiczna

- Dziędzielewicz, Racięcka, Demel, Rzóska
- Tomaszewski, Majecki, Majecka (Łódź)
- Riedel (Warszawa)
- Szczęsny (Kraków)
- Olsztyn: Wielgosz, Żółtowska + Szczepańska (Mikołajki)
- 1982, źródła rz. Łyny, S. Czachorowski, Pietrzak, Majewski… a także Szczepański, Krejckant i magistranci

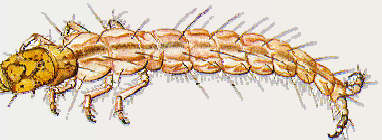

Staże chruścikowe w Olsztynie

- dr Andriej Nesterowicz, Białoruś (1993)
- mgr Lech Pietrzak, Złocieniec, (1999-2000).
- mgr Małgorzata Raczyńska, mgr Joanna Żurawska, AR w Szczecinie, (1999)
- dr Michaił Moroz, dr Władimir Bajczorow, Białoruś, (1999, 2003)
- Agnija Skuja, Ryga, Łotwa (2001)

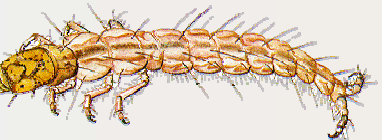

Staże chruścikowe w Olsztynie

- mgr Izabela Jabłońska (Wydział Ochrony Środowiska, UWM w Olsztynie), (2000)
- Mgr (dr) Urszula Szymańska (Zakład Ochrony Środowiska, UWM), 2000, 2004,
- mgr Giedre Cibaite, Instytut Ekologii, Uniwersytet Wileński, (2002)
- dr Roman Goduńko, Muzeum Przyrodnicze we Lwowie (2003)

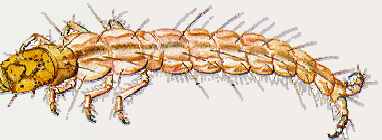

Staże chruścikowe w Olsztynie

- Magda Pachocka (SGGW) – oznaczanie Trichoptera,
- Mgr Edyta Buczyńska, AR w Lublinie (2003)
- Nadine Wissig (Rostock, Niemcy), 2004/05
- Dr inż. Krzysztof Górecki (Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska, AR w Poznaniu), (2006).
- Mgr Elena Dyatlova (Odessa, Ukraina), (2006).
- Carlos Rodrigues, Tolego, Hiszpania (2006/07)
- Mgr Irina Giginiak, Mińsk, Białoruś, (2007).

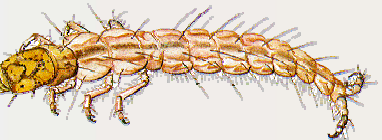

Praca w terenie przede wszystkim

Białoruś, 1996 r.

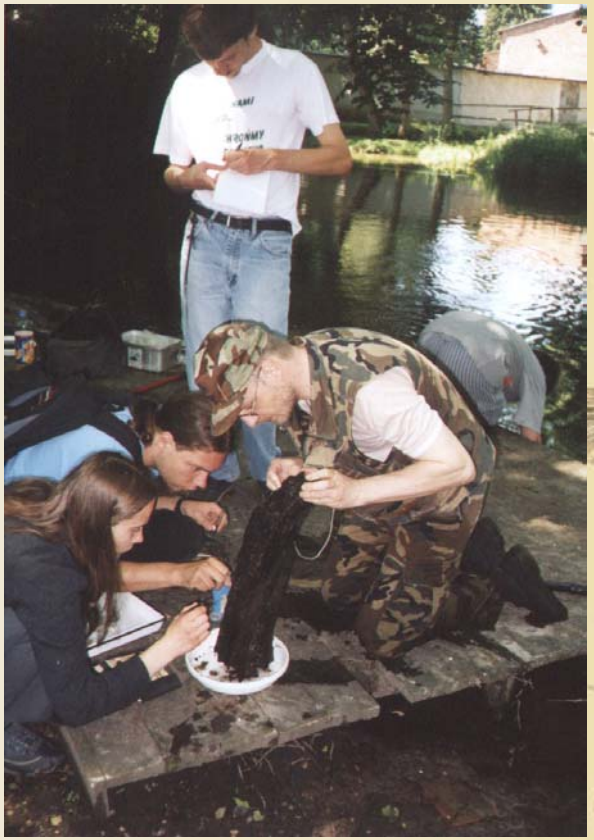

Warsztaty terenowe w Głęboczku

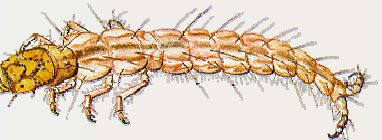

Na bezdrożach północnej Polski

Komary, bezdroża, „bezmościa” i słońce

…potem dopiero praca w laboratorium…

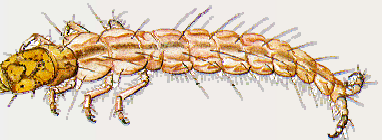

Co dla początkujących?

- Udział uniwersytetów i wolontariuszy (amatorzy-przyrodnicy, licealiści, studenci)

Rez. Jez. Kośno

Dolina Narwi

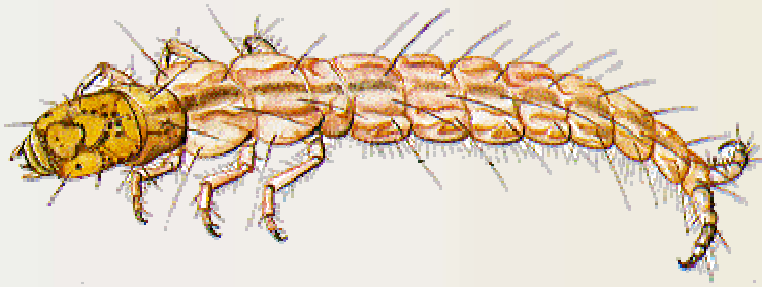

Stanisław Czachorowski
www.uwm.edu.pl/czachor
www.uwm.edu.pl/trichopteron

Zapraszam do współpracy

„Każdy z nas ma do wypełnienia swoją własną historię. Koniec, kropka. Nieważne, czy ktoś nas wspiera, krytykuje, ignoruje, toleruje – robimy coś, bo takie jest nasze przeznaczenie tu na ziemi i to jest właśnie źródło naszej radości"

Paulo Coelho

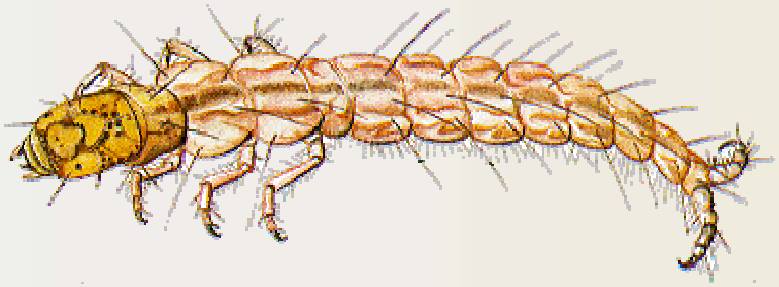

Dziękuję za uwagę

Podziękowania:

Dziękuję mgr. Arturowi Tańskiemu za udostępnienie grafiki do slajdów